

Natur och Miljö rf

Verksamhetsberättelse

för år 2004

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
2. Huvudkampanjen Miljöhänsyn i vardagen	2
3. Östersjön	3
4. Skogsnaturen	5
5. Fältbiologi och naturkännedom	6
6. Artskydd	6
7. Energi	6
8. Övrigt	7
9. Allmän miljöpolitisk aktivitet	7
10. Information	9
11. Medlemsevenemang	9
12. Internationellt samarbete	9
13. Barn- och ungdomsverksamhet	10
14. Organisationen	13
15. Finlands Natur	14
16. Ekonomi	16
17. Skärgårdsfonden	18
18. Jämförelse med verksamhetsplanen	18
19. Medlemsorganisationer	20
20. Medlemstal	21
21. Styrelsen	22

Bilagor:

- Resultaträkning
- Balansräkning
- Noter till bokslutet
- Bokslutets underskrifter
- Revisionsberättelse

1. Inledning

Natur och Miljö r.f. har under sin drygt trettioåriga verksamhet uppnått en etablerad ställning som svenskspråkig riksorganisation för miljövard. Förbundet strävar efter att bilda opinion för miljö- och naturskydd i samhället bl.a. via kampanj- och projektverksamhet, genom att ta del i miljödiskussionen och genom att fungera som en erkänd remissinstans i miljöärenden.

Under 2004 har verksamheten fokuserat kring huvudkampanjen. Östersjön, vattenvårdsförvaltning och vattenlagstiftning, artskydd, energifrågor och miljöfostran har utgjort andra aktuella teman. Administrativt har verksamheten i stort fortsatt enligt tidigare mönster, dock har året kännetecknats av en viss turbulens och förändringar inom personalstrukturen. Förbundet har en stabil ekonomi.

2. Huvudkampanjen Miljöhänsyn i vardagen

År 2004 var det andra verksamhetsåret för Natur och Miljös treåriga huvudkampanj **Miljöhänsyn i vardagen**. Kampanjen fokuserar på individens val- och påverkningsmöjligheter i dagliga konkreta handlingar hemma, på arbetsplatsen, i skolan eller under fritiden. Kampanjens strategi är att erbjuda motivation, kunskap om alternativ, positiva erfarenheter och förebilder för en mer miljövänlig livsstil. Kampanjen riktar sig till den finlandssvenska befolkningen som helhet, med tyngdpunkt på vuxna.

2.1. Miljötipsen

Miljötipsen spelar en central roll i kampanjen och utgör grunden för sakinnehållet. I början av året trycktes sex av miljötipsen upp i färgglada tipsblad och distribuerades till lokalföreningar, kampanjfamiljer, massmedia, utbildningsinstitutioner och andra intresserade. Tipsbladen har haft strykande åtgång. Miljötipsen finns också tillgängliga på Natur och Miljös hemsida.

Miljötipsen presenterar på ett konkret och lättfattligt sätt olika delar av temahelheterna: **MUMS – Mat Utan MiljöSkador, Bo och Bygga och Färdas, Forsla, Frakta**. Under temat MUMS – Mat Utan MiljöSkador har miljötipsen under år 2004 handlat om eleffektiv matlagning, ekologisk odling i hemträdgården och hur man minskar mängden förpackningar. Inom Bo och Bygga har miljövänlig städning, kompostering av bioavfall och miljömärkt el behandlats. Under temat Färdas, Forsla; Frakta har tipsbladen handlat om alternativ till giftiga båtottenfärger och fördelarna med att cykla.

2.2. Turnén ”Tassa i mindre skor”

Under våren arrangerades i samarbete med NoM:s lokalföreningar jippon under rubriken ”Tassa i mindre skor”. Samarbetet med lokalföreningarna inleddes med att förbundsassistenten kontaktade lokalföreningarna i Nyland och besökte sex lokalföreningars styrelsemöten. Jippet organiserades slutligen på tre orter: Sibbo (22.4), Ekenäs (27.4) och Helsingfors (3.5).

Programmet bestod av ett föredrag om miljöhänsyn, samt lokalföreningarnas eget program baserat på verksamhetstips som tagits fram tidigare under kampanjen. Under föredraget presenterades bl.a. vår avsaknad av termostat och känsla för vad som är tillräckligt, globala skillnader mellan i- och u-länder samt ekologiska fotspår. Konkreta tips och förslag på hur man åtgärdar problemen gavs. Under föredraget poängterades att allas insats räknas och att vi måste åtgärda problemen tillsammans. Föredragen följdes varje gång av intressanta diskussioner. Vid evenemangen bjöd lokalföreningarna på bl.a. eko-dipp, eko-ostar och hembakat barkbröd, informerade om lokal avfallshantering, höll program för barn, gav ut information om lokala ekobönder och en sammanställd butiksinventering om tillgången på ekomat.

Evenemangen marknadsfördes via kampanjnätverket, lokala massmedia, affischer som hängdes upp i bibliotek, på Luckorna och på andra synliga platser. Personliga inbjudningar skickades till NoM:s styrelsemedlemmar och kampanjfamiljer i respektive region. Totalt deltog ca 40 personer i evenemangen.

2.3. Evenemang arrangerade av NoM eller där förbundet deltagit

I samband med temat "Semestra nära" höll Pirkko Lindberg 22.1 ett föredrag om att resa med mindre miljöbelastning. I Ekenäs höll Maria Slotte 17.6 en komposteringskurs utgående från tipset "Kompostera ditt bioavfall". Deltagarna fick förutom teoretisk kunskap även i praktiken lära sig att sköta en kompost. NoM arrangerade 1.11 en exkurSION till Marthornas ekoby Näckrosen i Bromarv. Som guider fungerade lokala Marthor och arkitekt Eva Erat.

Förbundsassistenten deltog 23.10 i fårmarknaden i Kyrkslätt där Kyrksläatts Natur och Miljö bl.a. hade en utställning om närproducerad mat och en tävling i avfallssortering. Därutöver har förbundsassistenten föreläst om miljöhänsyn i vardagen som föreläsare inbjuden till andra föreningar, skolor och ungdomsgrupper.

2.4. Massmedia

I Finlands Natur har fem artiklar publicerats under året bl.a. om det nationella arbetet för hållbar produktion och konsumtion, om hur en ekoeffektiv vardag ser ut och om miljöanpassade julklappar. Kampanjen och temat uppmärksammades i tidningspressen samt i radion ett tiotal gånger under året.

2.5. Kampanjnätverket

Kampanjnätverket omfattar ett 80-tal adresser, till lokalföreningar, privatpersoner och familjer. Nätverket får information och tips om kampanjaktiviteter och intressanta uppslag om teman som tangerar kampanjen via nyhetsbrev. Nyhetsbrev finns även på NoM:s hemsida.

2.6. Övrigt

I månadsskiftet mars- april deltog förbundsassistenten i ett seminarium i Stockholm om hur man delegerar och sprider miljöbudskap (Greencom: A Nordic conference on environmental communication and how to make it work).

3. Östersjön

3.1. Östersjöforum

Östersjöforum, det treåriga samarbetsprojektet mellan Natur och Miljö, Marthaförbundet och Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC fortsatte under 2004. Efter att tidigare under projektet samlat in åsikter om östersjöproblematiken bland organisationernas medlemmar, enades man om tio konkreta sätt att minska övergödningen av kustvattnen. Broschyren med de tio tipsen har sedermera utgjort stommen i projektet.

Under året har man inom projektet fortsatt med att informera organisationernas medlemmar. Speciellt medlemstidningarna har varit en viktig infokanal, men även träffar och personlig kontakt har erbjudits. Eftersom projektet är väletablerat bland organisationsmedlemmarna vidgades målgruppen och man gick ut till allmänheten med de tio tipsen för att sprida budskapet. Målsättningen, att informera om Östersjön och ge konkreta och praktiska exempel på hur man i vardagslivet kan bidra till att minska övergödningen, har förverkligats.

Under sommaren besökte Östersjöforums utställning "Tio tips" allmänna evenemang, allt från byadagar och sommartorg till festivaler och marknader. Utställningen besökte 15 orter från Borgå i öst till Karleby i norr och Mariehamn i väst, med en sammanlagd publik på över 250.000 besökare. Mottagandet var mycket positivt och visade att det finns stor efterfrågan på den typ av konkret information och fakta om övergödning som utställningen erbjöd. Det positiva mottagandet återspeglades i

Sommarturnén 2004:

4.6	Kimito torg
5.6	Fiskets dag, Vasa
17.6	Kulturen vid ån, Esbo
2.7	Helsingfors laxmarknad och EM i havslaxspinnfiske
3-4.7	Keistiödagen
8-9.7	Hangö Regatta
10-11.7	Baltic Jazz, Dalsbruk
15-16.7	Rowlit festivalen, Pargas
17-18.7	Kristinestads sommarknaden
19-21.7	Jakobs dagar, Jakobstad
23-25.7	Ålands Sjödagar, Mariehamn
3.10	Strömmingsmarknad, Helsingfors
7-10.10	Miljöveckan och Fisk- och Nejonögamässan, Karleby
21-22.10	Strömmingsmarknaden, Åbo

att så gott som alla finlandsvenska dagstidningar och ett flertal tidskrifter publicerade artiklar om utställningen. Projektet har under året även uppmärksammats sju gånger i radio.

Under hösten förevisades Östersjöforums utställning på biblioteken i Kimito, Jakobstad, Hangö och Sibbo.

Genom en namninsamling arbetar Östersjöforum för den miljövänligare alkylatbensinen för småmotorer. Sedan sommaren har 2000 namn samlats in. Såväl bränsledistributörer som Finlands riksdag har kontaktats för att utreda möjligheterna att utöka användningen av alkylatbensin där detta ger klara miljöfördelar.

Under hösten inleddes planeringen av en avslutande delkampanj "Ett slag för Östersjön" för nästa sommar.

3.2. CCB

Coalition Clean Baltic (CCB) är ett nätverk av medborgarorganisationer som arbetar inom Östersjöns tillrinningsområde med frågor som berör Östersjöns tillstånd. Bernt Nordman representerade NoM och Finlands naturskyddsförbund i nätverkets styrelse fram till CCBs årsmöte 21-23 maj varefter Lotta Nummelin övertog posten.

Hösten 2004 erhöll CCB Nordiska ministerrådets miljöpris. Lotta Nummelin deltog i prisutdelningen med tillhörande presskonferenser, seminarier och festligheter.

Lotta Nummelin representerade CCB på HELCOM:s tjänstemannamöten HOD 15 och HOD 16 i Helsingfors.

3.3. HELCOM

Under Helsingforskommissionens årsmöte i mars deltog Lotta Nummelin i Finlands delegation. I samband med årsmötet hölls ett ungdomsforum med deltagare från NoM. Forumets resolution överräcktes till president Tarja Halonen av NoM:s representant Åsa Hägg, som är född samma dag som HELCOM grundades.

3.4. Lag om vattenvårdsförvaltning, revideringen av vattenlagen

Under året har NoM aktivt deltagit i arbetet kring den nya lagen om vattenvårdsförvaltning och vattenlagskommissionens betänkande om revidering av vattenlagen. Förbundet har givit utlåtanden, utarbetat ståndpunkter i samarbete med de andra miljöorganisationerna och även hörts av miljöförvaltningen.

3.5. Projekt Skärgårdshavet

En arbetsgrupp koordinerad av NoM fortsatte planeringen av ett större projekt för att befrämja miljön i Skärgårdshavet. Via projektet strävar man efter att ge alternativ till miljöskadliga båtbottnfärger och erbjuda mindre miljöskadliga bränslen för utombordsmotorer.

3.6. Muddring

Natur och Miljö har under året låtit utarbeta en publikation om miljökonsekvenser av småskaliga muddringar i grunda havsområden. Publikationen som ges ut i början av år 2005 har sammanställts av Maria Degerlund, arbetet har koordinerats av en arbetsgrupp.

3.7. Östersjödagen

I samband med Östersjöns dag och världsvattendagen den 21-22 mars arrangerade miljöministeriet, Finlands miljöcentral, havsforskningsinstitutet, Nylands miljöcentral och Helsingfors stads miljöcentral i samarbete med medborgarorganisationer en utställning med Östersjötema i Balders sal i Helsingfors. NoM deltog med information om vad var och en av oss kan göra för att förbättra tillståndet i Östersjön. Marknadsföringsmaterial om NoM:s läger och andra aktiviteter delades ut. Evenemanget uppmärksammades stort i massmedia och förbundsassistenten intervjuades i Radio Vega Mellannyaaland och Östnyland under dagarna.

3.8. Rosenrött hav

Under 2004 har NoM:s/Monica Janssons utställning Rosenrött hav varit utställd på Sea Life-akvariet i Helsingfors, Naturhuset på Stora Räntan (Helsingfors), kulturcentret Stoa (Helsingfors), Kimito bibliotek, Hangö hamn, Hangö bibliotek, Sibbo bibliotek och Maretarium i Kotka. Arrangemangen sköttes av Kari Häkälä som koordinerade en utställningsbank med Östersjörelaterade utställningar i samarbete med Finlands biblioteksforening.

3.9. TBT

Den 24 februari arrangerade NoM på initiativ av oroliga invånare och lokala organisationer ett seminarium om halterna av miljögiften TBT i sedimenten som muddrats i hamnområdet i Nordsjö. Seminariet arrangerades eftersom de berörda inte fått adekvat information av miljömyndigheterna. De över 100 personer som mött upp fick nu information om TBT och hade möjligheter att fråga och diskutera. Föredragshållare var Arto Kultumaa (SYKE), Johanna Mattila (Sydvästra Finlands vattenskyddsförening), Kimmo Louekari (Institutet för arbetshygien) och Kaj Mattson (Åbolands fiskarförbund). I panelen medverkade dessutom Rolf Nyström (Nylands miljöcentral) och Franz Bachér som representant för lokalbefolkningen.

I mars framförde NoM kritik till miljöministeriet mot gränsvärdena för TBT, i samband med utlåtet om förslaget till anvisningar för muddring och dumpning av sediment.

I juni deltog förbundsassistenten i en seglats arrangerad av Finlands Naturskyddsförbund till området som muddras. Ombord höll bl.a. Johanna Mattila ett anförande om vilka halter TBT som påträffats i området.

3.10. Östersjöprogrammet, VELMU och workshop om marina skyddsområden

Camilla Strandberg-Panelius representerar NoM i den av miljöministeriet i april 2004 tillsatta uppföljningsgruppen för Östersjöprogrammet. I VELMU-projektgruppen med uppgift att förverkliga programmet för inventering av undervattensnaturen representeras förbundet av Kajsa Appelgren.

Förbundsassistenten deltog 9-11.5 i en av Forststyrelsen ordnad workshop om marina skyddsområden. Verkstaden tog upp frågeställningar om var och hur nya skyddsområden skall etableras och hur de ska förvaltas. Förebilder hämtades bl.a. från Skottland och Stora barriärrevet i Australien. Som föreläsare fungerade internationella experter.

4. Skogsnaturen

4.1. Upprop för skogen

I februari framförde Natur och Miljö tillsammans med Naturskyddsförbundet och Luonto-Liitto en vädjan till miljöminister Enestam om att ett skyddsprogram behövs för skogarna i södra Finland. Organisationerna påpekade att det fortfarande saknas beslut om ett skyddsprogram, och att statsrådet flyttat fram avgörandet till år 2007, trots att behovet entydigt konstaterats i ett betänkande i slutet av 1990-talet. Organisationerna framförde sin ståndpunkt om att ett skyddsprogram inte längre bör fördröjas, för att balansera det effektiva skogsbruket behövs bättre skydd och ett nytt finansieringsprogram.

Under slutet av året förberedde NoM tillsammans med övriga miljöorganisationer en gemensam kampanj, ett upprop för skogen, med avsikt att samla undertecknare till en medborgarappell för skogsskyddet. Till följd av obalansen mellan virkesuttag och naturskydd utarmas skogsnaturen i de södra delarna av landet. Skog i gott naturtillstånd har även ett stort värde för människans välbefinnande och för rekreation.

4.2. Skogsrådgivning

Ett skogsrådgivningsprojekt påbörjades under våren som ett samarbete mellan Natur och Miljö, BirdLife Finland, Finlands Naturskyddsförbund, Luonto-Liitto och Ekometsätalouden liitto. Heikki Surakka arbetade som projektansvarig med arbetsplats på NoM:s kansli från början av juni till årets slut. I styrguppen för projektet deltog först Bernt Nordman och sedan Sture Österman. Även Ira Carpelan deltog i två styrgruppsmöten.

Inom projektet arrangerades under hösten en gallupundersökning riktad till privata skogsägare, kommuner och församlingar. I undersökningen kartlades skogsägarnas inställning till alternativ skogsvård och till skogsrådgivning med betoning på naturhänsyn vid sidan av virkesproduktion. I projektet har även utretts praktiska problem i anslutning till alternativa avverkningsmetoder. Materialet sammanställdes under slutet av året, samtidigt som möjligheter att fortsätta projektet utreddes. En artikel om undersökningarna publicerades i Finlands Natur nr 6/2004.

NoM beslöt att gå med i Kustens skogscentrals skogsråd där förbundet representerades av Bernt Nordman i sektionen för sydkusten och Mattias Kanckos i sektionen för Österbotten.

5. Fältbiologi och naturkännedom

5.1. Fenologi

Natur och Miljö återupplivade fenologisamarbetet med Luonto-Liitto. I Finlands Natur gavs information på svenska och en blankett för vårobservationer ut. De som deltar fördjupar sina naturkunskaper samtidigt som de bidrar till insamling av värdefull information.

5.2. De Vilda Blommornas Dag

De Vilda Blommornas Dag arrangerades 13.6 för andra gången i Finland. NoM deltog i förberedelserna och marknadsförde exkursionsdagen till lokalföreningarna och andra svenskspråkiga grupper. Ett 80 tal botaniska utfärder med sammanlagt över 2600 deltagare arrangerades på olika håll i landet. Ett tiotal av exkursionerna leddes av svenskspråkiga guider.

6. Artskydd

6.1. Varg och lo

Natur och Miljö deltog aktivt i debatten om de stora rovdjurens status i den finländska lagstiftningen. Diskussionen om varg var speciellt livlig i södra Österbotten.

I februari tog förbundet ställning mot jakten på en varghona i Kristinestadstrakten. Jakten genomfördes som en polisoperation, efter att Jord- och skogsbruksministeriet avslagit ansökan om undantagslov. Tillsammans med Finlands naturskyddsförbund bad NoM riksdagens justitieombudsman utreda lagligheten i polisens agerande. Under hela våren pågick en intensiv debatt i massmedia (bl.a. Vasabladet), i vilken även förbundets representanter deltog.

I ett försök att ställa vargen i fokus och sprida saklig information, arrangerade NoM 13.5 seminariet "Rädd om vargen" i Kristinestad. Uppslutningen var stor, ett fullsatt auditorium i Kristinestads gymnasium med närmare 150 deltagare. Jens Karlsson från viltskadecentret i Sverige höll ett ypperligt föredrag, diskussionen och debatten var livlig.

Under hösten deltog flera NoM-aktiva i vargstängseltalko i Kristinestadstrakten. I oktober tog förbundet ställning till Jord- och skogsbruksministeriets förslag till nationell plan för skötsel av vargstammen. På en uppföljande diskussion om planen i Helsingfors i november deltog Bernt Nordman och Sture Österman.

7. Energi

Flera av de teman som behandlats i huvudkampanjen har haft anknytning till energianvändning, miljömärkt el och sparandet av energi.

Debatten kring energianvändning och i synnerhet förnyelsebar energi fortgick i finländska massmedia under året. Även NoM deltog i den finlandssvenska debatten där laddade åsikter framfördes, i synnerhet om vindkraft bl.a. på Högsåra och i Lemland (Nyhamnsarkipelagen) på Åland.

I september tillsatte styrelsen en energigrupp, sammansatt av sakkunniga inom energibranschen. Gruppen som arbetar under ledning av dipl.ing. Göran Nyman har som målsättning att inför

förbundskongressen utarbeta en övergripande vision om en hållbar energipolitik för Finland och ett energipolitiskt policydokument för NoM. Energigruppen sammanträdde fem gånger under 2004.

Magnus Östman och Sture Österman deltog 28.10 i ett av miljöministeriets ordnat seminarium om förutsättningarna för byggande av vindkraft. Under dagen informerade ministeriets tjänstemän bl.a. om de anvisningar om planläggning och tillståndsförfarande, som miljöministeriet i september sänt till de regionala miljöcentralerna.

8. Övrigt

8.1. Hållbar produktion och konsumtion

Natur och Miljö deltog i beredningen av ett nationellt program för hållbar produktion och konsumtion. Lotta Nummelin var förbundets representant i arbetsgruppen vars mandat löper till maj 2005. Under våren diskuterade gruppen olika aspekter på konsumtionstemat: mat, boende, fritid, trafik och välfärdstjänster. Produktionsdelen behandlades under hösten.

Under året fördjupades samarbetet kring konsumtionsfrågor även mellan de nordiska naturskyddsförbunden. Problematiken diskuterades under flera gemensamma möten.

8.2. Miljömärkning

Natur och Miljö fortsatte samarbetet med Nordiska Miljömärkningen Svanen. I SFS-miljömärkningsnämnd representerades NoM av Camilla Sederholm. Om flera produktgrupper gav NoM remissvar. I styrgruppen deltog Bernt Nordman och Sture Österman. I Finlands Natur har Karin Bergboms artiklar fungerat som en kunskapskälla.

9. Allmän miljöpolitisk aktivitet

Under året deltog NoM i en mängd olika arbetsgrupper och kommittéer. Förbundet framförde sina synpunkter skriftligt i form av ett tjugotal remissvar och utlåtanden. Förbundet strävade efter att aktivt följa upp miljöpolitiken på riksnivå.

9.1. Förbundets representanter i arbetsgrupper och kommittéer:

Arbetsgruppen för utarbetandet av ett nationellt kemikalieprogram (KELO)	Kajsa Appelgren
Arbetsgrupp för utarbetande av nationellt program för hållbar produktion och konsumtion CCB:s styrelse	Lotta Nummelin Bernt Nordman (fram till årsmötet), Lotta Nummelin
Delegationen för Esse å EEB:s styrelse	Mattias Kanckos Eero Yrjö-Koskinen/ Hanna Matinpuro
Kommittén för EU-ärenden, miljöutskottet	Nordman/ Österman
Finlands IUCN-arbetsgrupp	Nordman/Österman
Klimatforum	Theo Kurtén
Kommissionen för hållbar utveckling	Tom Gullberg (suppleant)
Kommissionen för hållbar utveckling, utskottet för utbildning	Tom Gullberg (april-)
Nationella Baltic 21 nätverket	Nordman/Österman
Referensgrupp för Hållbart Norden	Tom Gullberg
SFS Miljömärkningsnämnden	Camilla Sederholm
SFS Styrgruppen för miljömärkning	Nordman/Österman
Siemenpuustiftelsens delegation	Maria Kock
SKIM	Barbro Sinisalo (8.3-)
Skogsrådet för Kustens skogscentral	Bernt Nordman (sektionen för sydkusten) Mattias Kanckos (sekt. för Österbotten)

Styrgrupp för alternativ skogsrådgivning	Nordman/Österman (mars)
Styrgrupp för Finlandssvenskt Östersjöforum	Lotta Nummelin
Styrgrupp för SKIM (Sv. Kompetensc. i miljöfostran)	Tom Gullberg
SYKSE Kantiga bordet	Nordman/Österman (våren-)
SYKSE Runda bordet	Barbro Sinisalo (8.3-)
SYKSE:s styrelse	Barbro Sinisalo (dec.-)
Uppföljningsgrupp för regeringens Östersjöprogram	Camilla Strandberg-Panelius (april-)
Vatten- och havsnätverket	Bernt Nordman
VELMU-projektgruppen (inventeringsprogram för undervattensbiotoper)	Kajsa Appelgren (15.4-)
VESPA (arbetsgruppen för nationell implementering av prioritetssämen i vattenramdirektivet)	Johanna Mattila

I arbetsgrupper och kommittéer där verksamhetsledaren deltagit, har Bernt Nordman deltagit fram till 31.7 därefter Sture Österman.

9.2. Utlåtanden, ställningstaganden, remisser

- 11.2 Miljöorganisationernas gemensamma ställningstagande om att ett skyddsprogram behövs för skogarna i södra Finland.
- 04.3 Skrivelse till justitieombudsmannen med anledning av vargjakt i Kristinestad i början av februari.
- 05.3 Kommentarer till miljöministeriet om förslaget till ny lag om vattenvårdsförvaltning, den nationella implementeringen av EU:s ramdirektiv.
- 10.3 Miljöorganisationernas gemensamma ställningstagande om förslaget till EU:s nya kemikalielagstiftning REACH.
- 19.3 Utlåtande till miljöministeriet om förslaget till anvisningar för muddring och dumpning av sediment.
- 31.3 Utlåtande till Nylands förbund om betänkandet från den andra Sibbo Storskog – arbetsgruppen (version 19.12.2003)
- 07.4 Till social- och hälsovårdsministeriet riktade synpunkter om förslaget till REACH, EU:s kemikalielagstiftning.
- 30.4 Utlåtande till Östra Nylands förbund om utredningen "Strukturmodeller för Helsingfors regionen – Borgå".
- 17.5 Utlåtande till Ekenäs stad om stranddetaljplanen för Strömsö.
- 31.5 Utlåtande till miljöministeriet om utkastet till förordning om begränsningar av avgaser och partikelutsläpp från arbetsmaskiner med förbränningsmotorer.
- 31.5 Utlåtande till miljöministeriet om förslaget gällande naturvårdsområden.
- 31.5 Miljöorganisationernas gemensamma appell till Finlands regering om att Finland på global nivå bör visa väg för förnyelsebara energikällor.
- 07.6 Till västra Finlands miljötillståndsverk riktade åsikter om ansökan om miljötillstånd för muddring av Lovisa hamnbassäng.
- 18.6 Utlåtande till Jord- och skogsbruksministeriet om det betänkande som arbetsgruppen för skogsbrukets finansiering utarbetat.
- 22.6 Miljöorganisationernas gemensamma ställningstagande om miljöfostran.
- 17.8 Utlåtande till miljöministeriet om utkastet till handlingsprogram för skydd av Östersjön och av insjövattnen.
- 14.9 Utlåtande till miljöministeriet om förslaget till klassificeringssystem för undervattensnaturtyper i Östersjön.
- 05.10 Utlåtande om miljöministeriets förslag till komplettering av nätverket Natura 2000.
- 20.10 Ställningstagande till Jord- och skogsbruksministeriets förslag till nationell plan för skötsel av vargstammen.
- 01.11 Utlåtande till justitieministeriet om vattenlagskommissionens betänkande om revidering av vattenlagen.
- 19.11 Ställningstagande till Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet om den nationella planen för skötsel av stammarna av vikare och gråsäl.

10. Information

10.1. Pressmeddelanden

- 10.2 Natur och Miljö motsätter sig vargjakten i södra Österbotten.
- 11.2 Miljöorganisationernas vädjan till miljöminister Enestam om att skyddsprogram behövs för skogarna i södra Finland.
- 24.2 Het diskussion om TBT i Nordsjö.
- 19.3 Rädda Östersjön – du är en del av lösningen.
- 06.5 Finlands första undervisningsflotte invigdes vid Finlands första naturskola, Naturskolan i Sjundeå.
- 10.5 Inbjudan till seminarium "Rädd om vargen" i Kristinestad.
- 16.5 Diffusa utsläpp och restaurering bör vara centrala element i ny vattenförvaltning.
- 11.8 Sture Österman t.f. verksamhetsledare för Natur och Miljö.
- 08.9 UMR 2004 mot enfald, förhållandet mellan människan och naturen.
- 26.10 Köp inget-dagen, överarbetade tomtar går i strejk.

10.2. Förbundets synlighet i massmedia

Förbundet uppnådde relativt god synlighet i massmedia. Representanter för Natur och Miljö uttalade sig i en mängd olika sammanhang i främst tidningar och radio. Tyvärr finns inga insamlade kvantitativa uppgifter om det totala antalet inslag.

10.3. Hemsidor

Förbundets hemsidor fungerar och har fått relativt god kritik. Under hösten granskades sidorna och personalen utförde vissa omstruktureringar och förbättringar.

11. Medlemsevenemang

11.1. Medlemskvällar

Den 4 maj arrangerades en medlemskväll kring stadsplanering. Efter inledningsanföranden av Jarre Parkatti och Bernt Nordman fördes en livlig diskussion kring ekologisk urban stadsplanering och hur grönområden i huvudstadsregionen kan bevaras.

Den 11 november arrangerades på kansliet en medlemskväll under namnet "Natur och kultur på resor i österled". Lotta Nummelin berättade om vitvalar i Vita havet och Magnus Östman om "den gröna ringen" runt Moskva.

För tredje året i rad inbjöd NoM medlemmar och samarbetsparter till en Oktoberfest på kansliet. Under Oktoberfesten 15.10 fick gästerna smaka på produkter från strömmingsmarknaden och öl. Ordförande Tom Gullberg höll tal om aktuell miljöpolitik och avtackade förbundets avgående ekonomiska och administrativa chef.

11.2. Paddling

Den 4 juni arrangerades NoM:s traditionella nattpaddling i Sjundeå under ledning av Magnus Östman. I samband med en paus vid Naturskolan presenterade Barbro Sinisalo naturskoleverksamheten för de ca 20 deltagarna.

12. Internationellt samarbete

12.1. EEB

Hanna Matinpuro och Eero Yrjö-Koskinen representerade NoM i EEB:s styrelse och informerade om EEB:s aktiviteter. Lotta Nummelin representerade förbundet på EEB:s årsmöte i Bryssel.

12.2. NNR 2004

I Oslo hölls 20.1 ett sammanträde mellan de nordiska miljöorganisationerna med målsättning att fördjupa samarbetet kring konsumentfrågor. Övriga teman som diskuterades var energi, miljömärkning, hållbar konsumtion och produktion.

De Nordiska naturskyddsförbundens årliga träff hölls 20-22.8 i Gysinge, Sverige. Förutom Island var samtliga länder representerade, från NoM deltog Sture Österman tillsammans med Magnus Eriksson och Ursula Koponen från Ålands NoM. Det fullspäckade programmet bestod av exkursion till Färnebofjärdens nationalpark varvat med överläggningar om energi- och klimatfrågor, miljömärkning och konsumentmakt.

12.3. IUCN

Vid IUCN:s (Internationella naturskyddsförbundet) årsmöte i Bangkok representerades NoM av Hanna Matinpuro.

13. Barn- och ungdomsverksamhet

13.1. Naturskolan

År 2004 besöktes Naturskolan i Sjundeå av 39 grupper från daghem och lågstadieskolor. Totalt 729 barn deltog i uteundervisningen. Efterfrågan på naturskoletjänster var större under våren – med ett besöksantal på 498 barn - mot 231 barn på hösten.

Naturskolans nya flotte "Gerris" togs i bruk inför vårens högsäsong. Flotten är utrustad med vattenkikare, undervattensbelysning och provtagningsluckor och rymmer 12 barn. Flotten invigdes och döptes 6 maj på Naturskolan. Undervisningsminister Tuula Haatainen står fadder för flotten och inledde invigningsfesten med ett tal. Tillfället var mycket uppskattat av de ca 20 gästerna och uppmärksammades också på flera håll i pressen. Flotten finansierades av K. Albin Johanssons stiftelse.

Under vårsäsongen var Naturskolan i maj varje dag fullbokad med besöksgrupper medan september och oktober utgjorde högsäsong under hösten. Flotten "Gerris" inklusive vattenprogrammet "Bland näckrosblad och vattenscorpioner" var mycket populära och bokades av 18 lågstadiegrupper. Sagoprogrammet "Fyrres saga" intresserade 14 daghemsgrupper som följde med på ett spännande sagoäventyr med Fyrre Flygekorre som guide. Barnen fick uppleva skogen ur smådjurens perspektiv, hitta skatter längs stigen samt koka soppa i trollmors jättegryta. Det tredje programmet "In i naturen" lockade 7 grupper med på en upptäcktsfärd där barnen i förskole- och lågstadieåldern kunde uppleva naturen med alla sinnen och hela kroppen.

Vattenprogrammet "Bland vattenscorpioner och näckrosblad" kompletterades under våren. Förutom konkret vattenkunskap ingår miljöfostran och vattenvård. Programmet riktas främst till barn i åldern 10-12 år men kan vid behov även anpassas för yngre åldersgrupper.

Under våren - sommaren 2004 organiserades tre separata fortbildningstillfällen. Den 20 april hölls en fortbildningsdag för handledare för naturskolan (3 deltagare) och den 8 juni arrangerades en utbildningsdag för lägerledare (5 deltagare). Därtill hölls en inspirations- och handledningsdag den 11 november för 10 studerande från Yrkeshögskolan Sydväst. Programmet bestod av introduktion till naturskolans barn- och ungdomsverksamhet samt handledning i uteundervisning med anknytning till naturskolepedagogik.

Naturskolan höll "öppet hus" den 16 december med julpysselverkstad för ca 15 deltagande barn och vuxna. Tillfället marknadsfördes till Sjundeå svenska skola, kommunens daghem och till de privata dagvårdsgrupperna.

Naturskolan deltog i februari i skogsveckan som arrangerades för elever i ÅK 4 från skolor i huvudstadsregionen. NoM stod för programutbudet med temat skogens mångfald vid en anhalt längs naturstigen i Svedängen där Cecilia Käld handledde fem svenskspråkiga grupper.

Barbro Sinisalo deltog i en Earth Education kurs under ledning av Steve Van Matre på villa Paulig den 5 oktober, arrangör SYKSE.

Under året hjälpte sammanlagt fem assistenter till vid naturskolan: Cecilia Käld, Martina Friman, Maria Kock, Heidi Kristjankroon och Karolina Stenfors.

13.2. Utveckling av NoM:s naturskoleverksamhet

Natur och Miljö inledde under hösten ett samarbetsprojekt med Vanda naturskola. Naturskolan i Sjundeå har besökts av endast tre daghem/skolor från Vanda under åren 2003-2004. Genom samarbetet kan Natur och Miljö geografiskt bredda sitt verksamhetsområde och nå nya grupper. Under pilotåret 2004-2005 har totalt två lågstadielklasser från Västersundom skola och Uomarinteen koulu i Vanda erhållit fadderklassverksamhet. Fadderklassverksamhet erbjuds daghemsbarn och barn på lågstadienivå och klasserna utses för ett år i taget. Fadderklasserna tillbringar fyra skoldagar à 4h vid Vanda Naturskola under svenskspråkig handledning. Verksamheten motsvarar den finska fadderklassverksamheten. Projektet koordineras av NoM:s koordinators för miljöfostran som under pilotåret handleder grupperna. Ledarfortbildning fås vid Vanda Naturskola innan säsongen påbörjas. Information om den svenska fadderklassverksamheten går ut i samband med Vanda naturskolas årliga utskick till skolor och daghem. Projektet finansieras delvis av Vanda naturskola samt av lokala bidragsgivare (bl.a. Vanda stad, Stiftelsen för Hembygden i Vanda) som gått in för att understöda barnens möjligheter till uteundervisning. Projektet kan utgöra ett startskott för framtida "systerprojekt" vid andra naturskolor och kommuner.

Naturskolan i Sjundeå har även år 2004 deltagit i projektet SKIM dvs "svenskspråkigt kompetenscenter för miljöfostran i Finland". Projektet leds av Karleby naturskola där Borgå naturskola och Skärgårdshavets naturskola i Nagu deltar. Målet är att utveckla nya naturskoleprogram på svenska, utbyta erfarenheter och idéer och att utveckla och befrämja miljöfostran på svenska. Naturskolan stod den 25-26 mars värd för en SKIM-träff med vintertema i Sjundeå. Den 6-7 oktober ordnade SKIM en verkstad för daghemspersonal i Borgå med tema "Sagor och historier ute i naturen". Den 2-3 december hölls årets sista träff i Karleby med temat Earth Education och upplevelsepedagogik.

13.3. Miljöfostran

Natur och Miljö r.f. har fr.o.m. våren 2004 gjort en nysatsning på naturskoleverksamheten att omfatta en bredare samhällsförankring för miljöfostran. Tjänsten som naturskoleföreståndare har därmed ersatts med tjänsten "koordinator för miljöfostran". Barbro Sinisalo anställdes och inledde sitt arbete den 8 mars. Utgångsläget för Natur och Miljös miljöfostran är att verka i enlighet med förbundets generella målsättning och delvis lyfta fram temahelheter som tangerar förbundets viktigaste verksamhetsområden. Miljöfostran bearbetar och tillgodogör material som framställts inom de olika verksamhetsområdena och utgör därmed en kanal för spridning av detta material till nya målgrupper. Den övergripande visionen för miljöfostran är att erbjuda medel och instrument för att åstadkomma en mera hållbar utveckling på olika plan i samhället. Speciell uppmärksamhet fästs vid skolmiljön där fortbildningen riktas till alla grupper, dvs. både elever, lärare och övrig personal.

Barbro Sinisalo invaldes som suppleant i SYKSEs styrelse på höstmötet den 12 december. Naturskolan har år 2004 deltagit i SYKSEs samarbetsforum "Runda bordet" för organisationer som arbetar med miljöfostran i Finland. Natur och miljö har också deltagit i ett nygrundat samarbetsforum för miljöorganisationernas ledning. Naturskolan deltog den 21-22 oktober i en nationell naturskolelärarträff i Jyväskylä.

Barbro Sinisalo har deltagit i två nationella seminarier år 2004 d.v.s. "Ympäristökasvatuksen yhteistyöverkoston solmintaa" den 19 mars på Helsingfors universitet samt "Ympäristökasvatus ja yhteistyö" på Nylands miljöcentral den 29 mars.

Barbro Sinisalo och Bernt Nordman deltog i den audiens miljöministern gav för organisationer som arbetar med miljöfostran den 22 juni. Vid tillfället behandlades främjandet av miljöfostran i Finland, bl. a. ansvarsfördelning och förankring på en nationell nivå.

13.4. Barnläger

Miljödetektivläger hölls i traditionell stil 14-18.6 på naturskolan. Fem flickor och 14 pojkar deltog. Programmet med vatten och övergödning som tema förlöpte som planerat. Under veckan fick

barnen bl.a. bekanta sig med fladdermöss, lyssna på dem med en detektor och bygga egna fladdermusholkar. Nattfjärilar undersöktes med hjälp av lampor och fjärilsdukar som kontrollerades under ett stämningfullt besök på natten. Koordinatör för miljöfostran ansvarade för lägeradministrationen. De praktiska arrangemangen sköttes av fem anställda ledare.

Ett naturläger för barn mellan 7 och 12 år arrangerades i Jakobstad i samarbete med Luonto-Liitto. Lägerprogrammet bestod bl.a. av utfärder, lekar och fågelskådning. Cecilia Källd fungerade som svenskspråkig ledare för NoM:s del.

I samarbete med Solvalla och Finns arrangerades 20-24 juni ett naturläger för barn- och ungdomar i åldern 11 till 14 år med 14 deltagare. Programmet bestod av naturkunskap, frågesporter, klättring och paddling. Som ledare fungerade Anne Klefström och Anette Rajala.

13.5. Ungdomsläger

Eftersom NoM inte under de senaste åren har haft någon verksamhet för ungdomar i åldern mellan Naturskoleverksamhet och Miljödetektiverna och Ungdomens Miljöriksday arrangerades ett ungdomsläger för ungdomar i åldern 13 till 16 år sommaren 2004. Lägreth hölls den 2-6 augusti på Rödians lägerplats på Älgö i Ekenäs skärgård. Lägreth gick under namnet "Rödian Survivors". Programmet var uppbyggt så, att natur- och miljöaspekter varvades med äventyr och friluftsliv. Deltagarna paddlade i skärgården, spelade rollspel, bekantade sig med marinbiologens vardag på Tvärminne zoologiska station och undersökte själva vattenmiljön m.m. Lägerdeltagarna upplevde naturen på nära håll eftersom övernattningen skede i stora halvplutontält och maten lagades på gaskök ute i det fria. På kvällarna mystes kring lägerelden med sång och lekar.

I lägreth deltog tio lägerdeltagare och sex ledare; förbundsassistenten, en anställd lägerledare samt fyra ungdomar som även medverkat i planeringen och förberett programmet.

13.6. UMR 2004

År 2004 arrangerades UMR för tionde gången och påbörjades redan på fredag kväll för att ge deltagarna mer tid att fördjupa sig i aktuella miljöfrågor. UMR gick av stapeln den 24-26 september på Nagu Gammelgård i Åbolands skärgård och arrangerades av NoM i samarbete med Gammelgård och Marthaförbundet. Målgruppen var ungdomar i åldern 16-18 år. UMR 2004 samlade ett trettiootal deltagare, 12 verkstadsledare och funktionärer från hela Svenskfinalnd. Som marknadsförare och projektsekreterare fungerade Sophie Holm. Planeringsgruppen bestod av gymnasieelever från huvudstadsregionen, personal på Marthaförbundet och NoM.

Temat för UMR 2004 var människans roll i naturen under namnet "UMR mot enfald". Deltagarna arbetade i verkstäder som:

- *Våra rovdjur – farliga bestar eller skyddsvärd rikedom.* Under verkstaden diskuterade deltagarna om vad människors uppfattning om våra rovdjur grundar sig på, varför det blir konflikter och hur man kan lösa dem. För att få en känsla av hur olika parter i rovdjurskonflikten upplever situationen spelade deltagarna upp ett rollspel.
- *Östersjön – tångräkans unika och sårbara badkar.* Under verkstaden fick deltagarna veta om Östersjöns övergödning och fick själva räkna ut varifrån näringen kommer och var man bäst kan göra "inbesparingar". Deltagarna skrev en debattartikel om Östersjöns övergödning som publicerats i ett flertal dagstidningar.
- *Är människan en del av naturen?* I denna verkstad fick deltagarna fundera på vad som är naturligt, vad som gör människan unik och vilken roll människan har i naturen.
- *Överlever du i naturen?* Under verkstaden fick deltagarna bygga vindskydd, göra upp eld med eldstål, lära sig om ätliga växter, göra egna fiskeredskap och fånga fisk. Deltagarna övernattade i vindskyddet.
- *Varmare eller kallare? – klimatförändringen runt knuten.* Verkstaden behandlade klimatförändringen ur olika synvinklar; vad orsakar klimatförändring, hur påverkas naturen av förändringen och vad kan vi göra för att motverka den. Deltagarna skrev brev till ministrarna Enestam och Pekkarinen om sin oro för klimatförändring.

Verkstäderna leddes av sakkunniga inom respektive område. På kvällarna ordnades lekar, musik, bastubad och pyssel i form av hantverk. Eftersom UMR ordnades för tionde gången firades lördagskvällen med tårta. På söndagen deltog alla i ett gemensamt konstverk. Dessutom presenterades delar av NoM:s verksamhet under söndagen i verkstäder där deltagarna fick komma med idéer och konkreta förslag till vidare verksamhet. NoM-verkstäderna handlade om barn- och ungdomsläger, Köp inget-dagen och ungdomsgrupper, UMR 2005 samt planering av NoM:s broschyr. UMR:s egen tidning Ekolodet sammanställdes av Johanna Lindfors och utkom som bilaga till Finlands Natur nr 6/2004.

13.7. Köp inget-dagen.

Köp inget- dagen gick traditionsenligt av stapeln den sista fredagen i november. Idén är att via en ett dygns konsumtionsstrejk få människorna att reflektera över sina konsumtionsvanor och deras följder. I år var temat julens överkommersialisering och arbetsförhållandena i tredje världen. Den 26 november ordnades program i Vasa, Mariehamn, Åbo och Helsingfors under årets slogan "Att vara eller billig vara".

I Helsingfors deltog ett 70-tal "tomtar" i ett demonstrationståg från järnvägstorget till området mellan Glaspalatset och Forum. Där höll tillställningens beskyddare Heidi Hautala tal och en konsumtionskritisk lucia och teatergruppen Poleemi uppträdde. Tillställningen lyckades väl, i Hbl ingick en artikel med bild. Ett julkort "Godare jul" trycktes och delades ut i anslutning till dagens program. Kortet blev mycket populärt, i Vasa stod människor i kö för att få kortet och även bland finskspråkiga i Helsingfors var mottagandet varmt.

14. Organisationen

14.1. Förbundsmötet

Natur och Miljös medlemmar samlades under veckoslutet 15-16 maj till årsmöte på Pörkenäs lägergård i Jakobstad. För långväga deltagare ordnades övernattnings på Pörkenäs.

Förbundsmötets mötesförhandlingar hölls på lördag. Därutöver ordnades program kring temat vattenvård. Lokalföreningen Jakobstadsnejdens Natur presenterade lokala aktiviteter som vidtagits för att bevara flodpärlmusslan i Esse å. Vincent Westberg redogjorde för EU:s vattenramdirektiv och den nationella reformen av vattenförvaltningen. Lotta Nummelin informerade om lokalföreningarnas roll i förvaltningsplaner och åtgärdsprogram för vattendrag.

14.2. Styrelsen

Styrelsen sammanträdde 25.1, 6.3 och 17.4 i Helsingfors, 15.5 i Jakobstad, 4.9, 16.10 och 27.11 i Helsingfors. På årets första sammanträde beslöt styrelsen enhälligt återvälja Camilla Standberg-Panelius till viceordförande.

Styrelsens arbetsutskott: Tom Gullberg, Camilla Strandberg-Panelius, Nina Hagner-Wahlsten, Kajsa Appelgren, Bernt Nordman (till 31.7), Sture Österman (från 1.8), Ira Carpelan (till 31.10).

14.3. Personal

Under verksamhetsåret 2004 skedde flera personalförändringar på centralkansliet, vilket även inverkar på verksamheten.

Enligt beslut inom förbundet att omforma naturskoleverksamheten anställdes Barbro Sinisalo den 8 mars som koordinator för miljöfostran. Denna nya tjänst ersatte tjänsten som naturskoleföreståndare.

Heikki Surakka jobbade från den 1 juni på NoM:s kansli som projektansvarig för miljöorganisationernas gemensamma skogsrådgningsprojekt.

Styrelsen beviljade på ansökan verksamhetsledare Bernt Nordman vårdledighet för tiden 1.8-31.12. Som t.f. verksamhetsledare anställdes Sture Österman.

Civiltjänstgörare Jonas Biström inledde sin tjänstgöring på centralkansliet 11.10.

Ekonomiska och administrativa chefen Ira Carpelan avgick 1.11. Fred Eklund anställdes som ny ekonomichef 1.12. Under november och december vikarierade Nina Hagner-Wahlsten inom administration och ekonomiförvaltning.

14.4. Lokalföreningarna

Verksamheten i lokalföreningarna har fortsatt enligt tidigare mönster. En del föreningar informerar aktivt via lokalföreningsspalten i Finlands Natur. Från centralkansliet har information till lokalföreningarna under året sänts ut i form av 6 st nyhetsbrev. Avsikten var att även lokalföreningarna via denna kanal skulle informera om aktuella händelser och evenemang, men detta förverkligades inte under 2004.

Förbundsassistenten organiserade under våren i samarbete med lokalföreningarna i Sibbo, Ekenäs och Helsingfors evenemangen "Tassa i mindre skor". Programmet bestod av föredrag kombinerat med lokalföreningarnas egna program. Under hösten sammankallade t.f. verksamhetsledaren och förbundsassistenten lokalföreningarna till regionala träffar i Sibbo, Kimito och Vasa, för att inför förbundskongressen diskutera uppläggningsen av och temat för den nya huvudkampanjen.

Under året firade tre lokalföreningarna 30-års jubileum. Ordföranden medverkade vid Sydbottens Natur och Miljös jubileum 23.5, verksamhetsledaren uppvaktade Raseborgs Natur och Miljö 13.10 medan förbundsassistenten framförde förbundets hälsning och gåva vid Sibbo Naturskyddares jubileum 30.11.

14.5. Medlemskåren

Antalet betalande medlemmar har minskat. Problem med datorerna och med kansliets nya program med registerfunktioner omöjliggjorde en uppföljning och utvärdering under 2004.

Natur och Miljös erbjudande till de finlandssvenska gymnasierna, till elever som visat särskilt intresse för miljöfrågor, har fortsatt. Varje årskurs har kunnat utse en elev som för ett år erhåller gratis medlemskap i NoM.

De satsningar på ungdomsverksamheten som kunde vidtas mot slutet av året, ger hopp om att i framtiden engagera flera och även behålla ungdomsmedlemmarna.

Medlemskommunerna uppgår till 16 (-1) och antalet understödande organisationer till 22 (-1).

15. Finlands Natur

Finlands Natur utkom som planerat med sex nummer under år 2004. Tidningens sidantal varierade från 32 till 40. Efter övergången till fyrfärgstryck i decembernumret 2003 har samtliga nummer 2004 kunnat tryckas i fyrfärg. Tidningens layout förnyades i början av år 2004.

Innehållet har haft tyngdpunkt på naturreportage (även mindre kända växter och djur), Östersjöns övergödning och skyddet av södra Finlands skogar. Tidningen har förmedlat Natur och Miljös ståndpunkt i miljöfrågor och spridit information om förbundets verksamhet.

I nr 5/2004 ingick en 28-sidig bilaga, "Vatten i blickpunkten" med finansiering från Utrikesministeriet. Nr 6/2004 innehöll bilagan "Ekolodet" med reportage från Ungdomens Miljöröksdag 2004.

15.1. Innehåll och form

Rikt illustrerade naturartiklar har liksom tidigare varit det synligaste inslaget i tidningen. En målsättning har varit att väcka läsarens intresse för mindre kända men allmänt förekommande växter, djur och fenomen i naturen. Som exempel på detta fortsatte artikelserien "Djurporträttet" för tredje året. Naturreportage från andra länder liksom även aktuella miljöfrågor i olika delar av världen har ingått i tidningens fasta avdelning "Ute i världen".

Artiklar om ekologi och intressanta drag i olika växt- och djurgruppers biologi har regelbundet producerats av Finlands Naturs medarbetare Ralf Carlsson, lektor i biologi och geografi vid Ålands lyceum.

Tidningen har aktivt följt upp miljö- och naturskyddsfrågor, i synnerhet de som är aktuella i Svenskfinland. Ett naturligt tyngdpunktsområde har varit Östersjöns övergödning, men också behovet av ett bättre skydd för södra Finlands skogar har fått uppmärksamhet, bland annat via brett uppslagna artiklar om två av förlorarna i dagens ekonomiskogar, videsparven och lavskrikan.

När det gäller miljöfrågor i övrigt ingick artiklar om bland annat ekologiskt byggande och boende, miljögifter i vattenmiljön, miljövänligare bränslen för båt och bil samt ökad användning av bioenergi.

Författaren Nalle Valtiala har fortsatt med att skriva kolumner med miljö- eller naturskyddstema. Som ny kolumnist har anlitats Karin Bergbom, aktiv vid Nordisk miljömärkning.

På Natur och Miljös egna sidor har tidningen informerat om förbundets verksamhet i form av reportage, intervjuer och puffar för kommande evenemang. Särskild uppmärksamhet fick Ungdomens Miljöriksdag 2004, som behandlades i form av en bilaga i tidningen. Natur och Miljös huvudkampanj Miljöhänsyn i vardagen har regelbundet synts i Finlands Natur i form av Lotta Nummelins kolumn.

Från och med nr 1/2004 tog Finlands Natur i bruk en ny modernare layout som utarbetats i samarbete mellan chefredaktören och typografi-experten Ika Österblad.

15.2. Temahäftet

I det temahäfte som traditionellt ingått som en bilaga i det femte numret av tidningen behandlades i år världens sötvattentillgångar. Häftet "Vatten i blickpunkten" redogjorde bland annat för den ojämna fördelningen av världens vattenresurser i förhållande till folkmängd, dricksvattnets förorening, jordbrukets och urbaniseringens vattenproblem samt för olika sätt att lösa världens vattenproblem. Häftets huvudsakliga målgrupp var, liksom förut om åren, skolelever i högstudier, gymnasier och fackskolor. Förutom att häftet ingick som bilaga i Finlands Natur trycktes det som särtryck för distribution till skolorna.

Temahäftets texter skrevs till största delen av journalistikstuderande Johanna Lindfors. Den indiske miljöjournalisten Frederick Noronha medverkade med tre artiklar om regnvatteninsamling i Indien.

Enligt samma koncept som under de senaste åren gjordes en lärarhandledning och en serie elevarbetsuppgifter. Dessa skickades tillsammans med en klassuppsättning av temahäftet till skolor i Svenskfinland.

15.3. Annonsförsäljning, marknadsföring

Håkan Norrback har via sitt företag fungerat som Finlands Naturs annonsanskaffare under 2004. Liksom under de senaste åren har annonserna dominerats av små understödsannonser, som i bästa fall kunnat täcka ett helt uppslag i tidningen.

Upplagan ökade under året till följd av aktiv telefonmarknadsföring. I slutet av året trycktes drygt 6.000 exemplar av tidningen mot drygt 5.000 exemplar i slutet av 2003. Telefonmarknadsföring riktad till svenskspråkiga som inte är prenumeranter eller medlemmar i NoM, utfördes på provision av företaget Soulmedia. Till följd av de klagomål mot telefonmarknadsföringen som riktades till NoM från personer som avböjt erbjudandet och ändå fått tidningen med tillhörande faktura, togs vid årsskiftet ett beslut om att avsluta denna marknadsföring.

Finlands Natur deltog i oktober i den stora nationella bokmässan i Helsingfors där gratisexemplar av tidningen var framlagda i de finlandssvenska tidskrifternas gemensamma stånd. En reklamkampanj med utdelning av gratis provexemplar genomfördes i Kristinestadstrakten under hösten i samarbete med Bo-Göran Lillandt, författare till den stora artikeln om lavskrikan i Finlands Natur nr 4/2004. Varken bokmässan eller kampanjen i Kristinestad resulterade i nya prenumeranter i någon högre grad.

15.4. Redaktionen

Magnus Östman har fungerat som Finlands Naturs chefredaktör och enda heltidsanställda. Artiklar och bildmaterial har producerats av ett flertal freelanceskribenter och -fotografer samt av chefredaktören och andra anställda på NoM:s kansli.

Chefredaktören har skött den digitala behandlingen av fotografier, allt från skanning till slutbehandling av bilder på skärm. Med undantag för bilagan Ekolodet, som i sin helhet gjordes av Johanna Lindfors, har chefredaktören stått för layout och ombrytning av tidningen.

16. Ekonomi

16.1. Översikt

Natur och Miljös ekonomi har hållits stabil. Tack vare detta har förbundet kunnat fortsätta strävandena att förbättra och utveckla verksamheten. Förbundet beslöt under år 2004 att erbjuda en civiltjänstgörare möjlighet att tjänstgöra på centralkansliet. Arbetsuppgifterna för Jonas Biström som inledde sin tjänstgöring 11.10 fokuserar på att i samarbete med förbundsassistenten och koordinatören för miljöfostran utveckla barn- och ungdomsverksamheten, samt att på kansliet hjälpa till med brådskande ärenden.

Statsbidraget för år 2004 höjdes något från året innan, dvs. med 3.000 €. Förbundets huvudsakliga inkomster utöver statsbidraget var medlemsavgifter samt privata och offentliga bidrag. Förbundet erhöll flera för verksamheten grundläggande bidrag från privata fonder och stiftelser, utan vilka verksamhet skulle omöjliggöras. Medlemsavgifterna är alltså förbundets viktigaste, om inte den största inkomstkällan.

För att Natur och Miljö utöver basverksamheten skall kunna bedriva den rätt så omfattande projektverksamheten, krävs att en del av denna är självfinansierande. Detta är tillsvidare möjligt endast tack vare de ovannämnda privata och offentliga bidragen. Gällande barn- och ungdomsverksamheten uppnåddes målet om självfinansiering relativt bra. Förbundets huvudkampanj "Miljöhänsyn i vardagen" har dock inte erhållit önskat kampanjunderstöd och därmed har förbundet i stor utsträckning internt finansierat kampanjen. Förbundets övriga projekt och kampanjer har möjliggjorts tack vare bidrag. Av dessa kan särskilt nämnas skogsrådgivningsprojektet, ett samarbete mellan Natur och Miljö, Birdlife Finland, Naturskyddsförbundet, Luonto-Liitto och Ekometsätalouden liitto. Natur och Miljö har erbjudit arbetsutrymmen för projektdragaren. Förbundet har även erhållit understöd för produktion och utgivning av en publikation om miljökonsekvenser av muddring.

Förbundet har år 2004 tagit i bruk ett nytt kansliprogram med registerfunktioner för notering av medlemmar och prenumeranter. Detta på grund av att förbundets tidigare registerprogram lades ner. I bruktagandet av det nya programmet har varit tidskrävande och medfört vissa oförutsedda problem och kostnader. Trots detta kunde mot slutet av året göras investeringar i förbättrad ADB- och kommunikationsutrustning.

Tidningen Finlands Naturs upplaga ökade kraftigt under året till följd av en rätt aggressiv telefonmarknadsföring. Kostnaderna för denna var dock så stora att marknadsföringen inte avsevärt förbättrade tidningens ekonomi. Förutom kostnader orsakade marknadsföringen, till följd av de klagomål som riktades till förbundskansliet, mycket tidskrävande extraarbete. Till följd av klagomålen och den uppenbara risken för att förbundet skulle drabbas av dålig PR, avslutades telefonmarknadsföringen vid årsskiftet. Positivt är dock att tidningens upplaga nu är större än förut, nu återstår arbetet med att hålla kvar de nya läsarna. Tidningens annonsintäkter ökade märkbart under året, från 20.500 till ca 25.000 € brutto.

Inkomsterna från medlemsavgifterna år 2004, drygt 82.000 €, var något lägre än året innan. Ur detta belopp betalas lokalföreningsandelar samt kostnader som uppkommer i samband med medlemsfaktureringen. Därtill bekostas ur medlemsavgifterna även till en del utgivningen av medlemstidskriften Finlands Natur.

Den på förbundsmötet 2002 grundade verksamhetsfonden föreslås få ett tillskott även detta år. Styrelsens förslag i bokslutet för år 2004 är en insättning om 30.000 € för att bygga upp denna verksamhetsfond vars mål är att ge kontinuitet och en för konjunkturen mindre känslig förutsättning för förbundets verksamhet.

Natur och Miljös mångåriga administrativa och ekonomiska chef Ira Carpelan avgick den första november. Till tjänsten anställdes från 1.12.2004 ekonomie magister Fred Eklund. I samband med bytet ändrades tjänstebenenämningen till ekonomichef.

16.2. Understöd och projektbidrag

Projektbidrag är alltså den allmännaste formen av finansiering för Natur och Miljös verksamhet.

Huvudkampanjen har kunnat bedrivas som planerat, dock med högre självfinansieringsandel än beräknat. Naturskolan i Sjundeå, Ungdomens Miljöricksdag och annan barn- och ungdomsverksamhet samt Finlands Natur och Temahäftet har erhållit stöd i tillfredsställande omfattning. Därutöver har även andra kortare och mindre omfattande projekt samt utgivning av publikationer varit möjliga tack vare specifikt erhållna understöd.

Dessa olika former av projektbidrag är av avgörande betydelse för Natur och Miljös verksamhet. Det bör dock påpekas att även inkomster i form av allmänna verksamhetsbidrag är väsentliga eftersom projektbidragen sällan helt täcker projektens kostnader. Därutöver kräver många bidragsgivare självfinansiering eller en delfinansiering via verksamhetsintäkter för att bevilja understöd.

För sin basverksamhet och för olika projekt har Natur och Miljö under 2004 erhållit följande understöd:

Allmänna verksamhetsbidrag har erhållits av Miljöministeriet, Svenska kulturfonden, William Thurings stiftelse och Svenska folkskolans vänner. Undervisningsministeriet beviljade ett allmänt verksamhetsbidrag för Natur och Miljös ungdomsverksamhet.

Miljöhänsyn i vardagen-kampanjen stöddes av R. Erik Serlachius Stiftelse, William Thurings stiftelse samt Anna och Karl Eklunds stiftelse.

Naturskolans verksamhet fick bidrag ur Stiftelsen Brita Maria Renlunds Minne, Emilie och Rudolf Gesellius stiftelse, Utbildningsstyrelsen, Nylands svenska kulturfond, Stiftelsen Pro Juventute nostra, Stiftelsen för Hembygdens väl, Svenska kommittén Vanda stad, Helsingfors stads miljöcentral, Sjundeå kommun samt Sjundeå sparbanksstiftelse.

Ungdomslägerverksamhet erhöll bidrag av Stiftelsen Brita Maria Renlunds Minne, Eugène, Elisabeth och Birgit Nygréns stiftelse samt Ekenäs stad

Ungdomens Miljöricksdag, UMR understöddes av Stiftelsen Brita Maria Renlunds Minne, Föreningen Konstsamfundet, Stiftelsen Martha och Albin Löfgrens kulturfond, Svenska Studiecentralen och Nagu kommun.

Finlands Natur fick bidrag från R. Erik Serlachius stiftelse, William Thurings stiftelse, Waldemar von Frenckells stiftelse, Föreningen Konstsamfundet samt Undervisningsministeriet.

Därtill gav utrikesministeriet bidrag för produktion och utgivning av ett temahäfte och Svenska litteratursällskapet gav understöd för en publikation om miljökonsekvenser av muddring.

16.3. Donationer

Ett flertal privatpersoner har under året stött Natur och Miljös verksamhet genom donationer och bidrag. Förbundets faddrar har understött olika projekt eller förbundets verksamhet med en totalsumma på 1.681 €. Till faddersystemet hörde vid årets slut 15 personer. Faddrarna stödde följande verksamhetsområden: två personer stödde projektet Agenda 21, fem personer stödde temat Levande Hav, en person stödde temat Biologisk mångfald och sju personer gav stöd till Natur och Miljös allmänna verksamhet.

Natur och Miljö tackar hjärtligt för alla bidrag, donationer och stöd som erhållits under året och som gjort det möjligt att bedriva verksamheten!

17. Skärgårdsfonden

Skärgårdsfonden har under verksamhetsåret arbetat med att utvidga sitt kontaktnät för försäljning av adressen, vilken är fondens huvudsakliga inkomstkälla. Detta arbete har gett resultat och förvaltningsrådet förväntar sig en ökad försäljning i framtiden.

Fondens bokföring och revision har skötts av sakkunniga utsedda av Natur och Miljö.

Skärgårdsfondens ekonomi har hållits stabil. Per 31.12.2004 visar fondens kapitalkonto ett tillgodohavande på 7.071 € och fondens tidsbundna konto ett tillgodohavande på 10.100 €.

Förvaltningsrådet hade under året följande sammansättning: ordförande Carl-Erik Bengelsdorff, sekreterare Dick Dahlén, övriga medlemmar: Tom Gullberg, Ursula Koponen och Torsten Stjernberg. Förvaltningsrådet sammankom två gånger år 2004.

18. Jämförelse med verksamhetsplanen

I förbundets verksamhetsplan som godkänts redan under föregående vår, ligger betoningen på allmänna målsättningar och riktlinjer för verksamheten. Sammanfattningsvis kan konstateras att planens målsättningar till största delen uppfylldes och att förbundet dessutom förverkligat andra projekt och kunnat reagera även på miljöfrågor som aktualiserats under året.

18.1. Miljöhänsyn i vardagen

Information om kampanjen och dess budskap har kunnat spridas via tipsbladen, förbundets hemsidor och nyhetsbrev som sänts till kampanjnätverket. Kampanjen har haft god synlighet i massmedia. Via turnén "Tassa i mindre skor" nådde man ut till lokalföreningarna. Sammanfattningsvis kan konstateras att de som nåddes av kampanjen med största sannolikhet fick med sig något av värde, problemet var fortsättningsvis att med budskapet nå ut till den stora massan.

18.2. Östersjön

Olika teman i anslutning till Östersjön var i fokus under året. NoM deltog i samarbetsprojektet Östersjöforum och internationellt även i CCB och HELCOM. Förbundet gav utlåtanden om vattenramdirektivet, förslaget till ny vattenlag och om utkastet till handlingsprogram för skydd av Östersjön. Kring problematiken om miljökonsekvenser av muddring sammanställdes en publikation som skall ges ut 2005. Avloppslösningar för fastigheter på glesbygden har inte behandlats speciellt under året.

18.3. Förnybar energi och energisparande

Energitemat, bl.a. energiinbesparing och förnybar energi har varit aktuellt. I september tillsatte styrelsen en energigrupp, med målsättning att utarbeta en övergripande vision om en hållbar energipolitik och ett policydokument.

18.4. Skogsnaturen i södra Finland

NoM gick med i Skogsrådet för Kustens skogscentral, genomförde i samarbete med övriga naturskyddsorganisationer ett projekt kring skogsrådgivning och förberedde en medborgaraktion, ett upprop för skogen.

18.5. Fältbiologi och naturkännedom

I samarbete med Luonto-Liitto återupplivades projektet om vårobservationer, på svenska via Finlands Natur. Förbundet deltog via lokalföreningarna i De Vilda Blommornas Dag.

18.6. Artskydd

Natur och Miljö tog del i debatten om de stora rovdjuren, speciellt livlig var diskussionen om varg i södra Österbotten. I Kristinestad arrangerade NoM ett seminarium. Förbundet tog ställning till förslagen till förvaltningsplaner för vargstammen och för gräsäls- och vikarebestånden i Finland.

18.7. Övrig miljöpolitisk aktivitet

Förbundet har enligt planerna kunnat bevaka aktuella teman i egenskap av remissinstans. Under året gav förbundet ett tjugotal skriftliga utlåtanden och deltog i ett stort antal arbetsgrupper. Samarbetet med övriga miljöorganisationer såväl nationellt som på ett nordiskt och internationellt plan har fortsatt.

18.8. Finlands Natur

Verksamhetsplanen för året kunde följas. Strävan att föra en aktiv debatt om aktuella miljöteman, såväl på ledarplats som via artiklar har fullföljts. Intressanta naturreportage har ingått. Tidningens layout förnyades i början av året och samtliga nummer gavs ut i fyrfärgstryck. Temahäftet "Vatten i blickpunkten" som behandlade tillgången på sötvatten, ingick traditionellt som en bilaga i det femte numret av tidningen. Intäkterna från annonsförsäljningen ökade. Mot slutet av året togs ett beslut om att tillsvidare upphöra med telefonmarknadsföringen.

18.9. Naturskolan och miljöfostran

Tjänsten som naturskoleföreståndare ersattes med en tjänst som "koordinator för miljöfostran". Naturskolan i Sjundeå besöktes av 39 daghem- och lågstadiegrupper. Inför vårsäsongen döptes och togs den nya undervisningsflotten "Gerris" i bruk. Naturskolan deltog i SKIM- projektet och i mars ordnades en två dagars SKIM-träff i Sjundeå. Under hösten inleddes ett samarbete med Vanda naturskola.

18.10. Barn- och ungdomsverksamheten

Såväl traditionella som nya grepp prövades. Ett ungdomsläger med målsättningen att samla naturintresserade ungdomar arrangerades i augusti i Ekenäs skärgård. Ungdomens miljöriksdag firade tio års jubileum med en lite festligare UMR i Nagu. En utvärdering gjordes i Ekolodet. På Naturskolan hölls ett miljödetektivläger och naturläger arrangerades i Jakobstad och på Finns i Esbo. I evenemangen under Köp inget-dagen hade NoM en aktiv roll.

18.11. Lokalföreningsverksamheten

Information om lokalföreningarnas verksamhet ingick regelbundet i Finlands Natur. Från centralkansliet sändes sex nyhetsbrev till föreningarnas kontaktpersoner. Under hösten ordnades tre regionala lokalföreningsträffar där kampanjverksamheten utvärderades och diskuterades.

19. Medlemsorganisationer

19.1. Understödjande medlemsorganisationer

Dendriticum r.f.
Finlands svenska lärarförbund
Finlands svenska Marthaförbund
Finlands svenska nykterhetsförbund
Finlands svenska scouter
Finlands Svenska Skolungdomsförbund
Gennarbyvikens fiskevårdsförening
Högre svenska lantbruksläroverket
Håll skärgården ren
Krogars vattenskyddsförening
Lannäslunds lantbruksskolor
Nordenskiöld-samfundet i Finland
Nothamn Ab
Nylands fiskarförbund
Nylands Miljövårdsdistrikt
Pellinge hembygdsförening
Purmo hembygdssällskap
Svensk Ungdom
Svenska folkskolans vänner
Svenska naturvetarklubben
Västra Nylands folkhögskola
Åbo Nation

Totalt 22 st

Avgått under år 2004: 1 st

19.2. Medlemskommuner

Dragsfjärd kommun
Ekenäs stad
Grankulla stad
Hangö stad
Ingå kommun
Jakobstad stad
Korsholm kommun
Kronoby kommun
Kyrkslätt kommun
Larsmo kommun
Liljendal kommun
Maxmo kommun
Nykarleby stad
Oravais kommun
Sjundeå kommun
Västanfjärd kommun

Totalt 16 st

Avsagt sig medlemskap år 2004: 1 kommun

20. Medlemstal

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Esbo miljöförening	49	52	50	47	45	40	38
Grankulla miljöförening	64	62	62	58	61	58	62
Hangö miljöförening	31	32	25	31	32	32	32
Helsingfors naturskyddsförening	141	141	137	133	134	130	113
Ingå-Sjundeå miljöförening	131	125	123	122	125	120	112
Jakobstadsnejdens Natur	166	155	149	148	136	127	116
Kimitonejdens Naturskyddsförening	42	41	42	41	44	53	52
Kyrkslätt miljöförening	15	14	17	18	25	12	10
Kyrksläatts Natur och Miljö*						53	81
Malaxnejdens naturförening	45	42	39	39	38	41	58
Oravaisnejdens naturvetarklubb	71	58	61	59	51	52	45
Pargas Naturskyddsförening	64	60	57	59	65	66	62
Pojo Natur	0	0	0	2	2	3	5
Raseborgs Natur och Miljö	220	202	202	191	182	182	168
Sibbo Naturskyddare	179	171	164	166	138	137	130
Svartbäckbygdens Naturskyddsförening	1	2	2	3	4	3	2
Svartådalens miljöförening	11	9	9	8	9	9	7
Sydbottens Natur och Miljö	85	80	80	81	75	73	73
Vasa miljöförening	129	128	113	111	103	101	97
Västkustens miljösamfund **	2	4	1	1	1		
Åbonejdens Natur	159	155	154	150	135	126	123
Östra Nylands Fågel- och Naturskyddsförening	90	89	85	82	80	78	74
Ålands Natur och Miljö	256	247	233	211	215	204	190
Lokalföreningsanslutna totalt	1951	1869	1805	1761	1700	1700	1650
Natur och Ungdom	46	56	54	61	64		
NoM enskilda medlemmar***	2323	2184	2080	1977	1872	1867	1736
Ständiga medlemmar		15	15	15	15	15	15
Stipendiemedlemmar****						46	71
Totalt medlemstal	4320	4124	3954	3814	3651	3628	3472

*Föreningen antogs som lokalförening av årsmötet 17.5.

** Föreningen upplöstes på hösten 2002.

*** Inklusive 46 st ungdomsmedlemmar år 2003.

**** Betalar inte medlemsavgift.

År 2004 infördes en ny medlemskategori, medlemsfamilj, bestående av huvudmedlem plus familjemedlemmar. Under året registrerades 254 medlemsfamiljer med totalt 391 familjemedlemmar.

I medlemstalet för 2004 ingår endast betalande medlemmar. Till följd av register- och datorproblem har inte faktureringen kunnat följas upp med påminnelser i normal omfattning!

21. Styrelsen

Styrelsen 1.1-15.5.2004

	<u>a)</u>	<u>b)</u>	<u>c)</u>
<u>Ordförande:</u>			
Tom Gullberg	3		
<u>Ordinarie medlemmar:</u>			
Appelgren Kajsa	3		
Fritzén Niclas	1	2	
Hagner-Wahlsten Nina	2	1	
Koponen Ursula	3		
Salonen Thea		1	2
Strandberg-Panelius Camilla v.ordf.	2	1	
<u>Suppleanter:</u>			
Dahlén Dick	1	1	1
Holm Tove		2	1
Kanckos Mattias		3	
Lindström Pia	1	2	
Warén Tuija	1	2	
Wikström Camilla	1	2	

Styrelsen 15.5-31.12.2004

	<u>a)</u>	<u>b)</u>	<u>c)</u>	<u>d)</u>
<u>Ordförande:</u>				
Tom Gullberg	4			2005
<u>Ordinarie medlemmar:</u>				
Appelgren Kajsa	2	2		2005
Hagner-Wahlsten Nina	3	1		2006
Koponen Ursula	2	2		2006
Källman Kati	3	1		2007
Salonen Thea	3	1		2005
Strandberg-Panelius Camilla v.ordf.	4			2007
<u>Suppleanter:</u>				
Dahlén Dick	1	2	1	2006
Holm Tove	1	3		2005
Järvinen Carina	1	2	1	2005
Kanckos Mattias	1	1	2	2005
Lindberg Fredrik	1	2	1	2007
Wikström Camilla	2	2		2006

- a) Närvarande på styrelsemöten, antal gånger
b) Anmält förfall, antal gånger
c) Frånvarande, antal gånger
d) Förbundsmöte då nuvarande mandatperiod tar slut

RESULTATRÄKNING

	01.01.04- 31.12.04	01.01.03- 31.12.03
Ordinarie verksamhet		
Intäkter	113.425,93	100.959,59
Kostnader		
Personkostnader	225.690,49-	196.963,63-
Avskrivningar	7.819,76-	258,95-
Övriga kostnader	214.379,41-	234.735,14-
Kostnader	447.889,66-	431.957,72-
Över-/underskott	334.463,73-	330.998,13-
Medelsanskaffning		
Intäkter	285.927,18	261.880,88
Kostnader	8.700,02-	8.992,97-
Medelsanskaffning	277.227,16	252.887,91
Över-/underskott	57.236,57-	78.110,22-
Placeringsverksamhet		
Intäkter	122,86	2.201,69
Kostnader	16,82-	9,96-
Placeringsverksamhet totalt	106,04	2.191,73
Över-/underskott	57.130,53-	75.918,49-
Allmänna bidrag	90.000,00	87.000,00
Räkenskapsperiodens resultat	32.869,47	11.081,51
Bokslutsdispositioner		
Avsättning till verksamhetsfond	30.000,00-	8.000,00-
Bokslutsdispositioner	30.000,00-	8.000,00-
Räkenskapsp. över/-underskott	2.869,47	3.081,51

BALANSRÄKNING

	31.12.04	31.12.03
A K T I V A		
BESTÅENDE AKTIVA		
Materiella tillgångar		
Maskiner och inventarier	582,65	776,86
Placeringar		
Övriga aktier och andelar	5.411,75	6.487,57
BESTÅENDE AKTIVA TOTALT	5.994,40	7.264,43
Fonder med egen täckning		
Skärgårdsfonden		
Banktillgodohavanden	17.272,42	16.249,86
RÖRLIGA AKTIVA		
Omsättningstillgångar		
Varor	497,28	1.560,67
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	16.702,74	1.458,63
Övriga fordringar	6.187,10	7.282,00
Resultatregleringar	6.032,15	17.233,60
Kortfristiga fordringar tot.	28.921,99	25.974,23
Kassa och banktillgodohavanden	201.646,75	171.424,48
RÖRLIGA AKTIVA TOT.	231.066,02	198.959,38
A K T I V A	254.332,84	222.473,67
=====		
P A S S I V A		
EGET KAPITAL		
Fonder med egen täckning		
Skärgårdsfonden	16.979,72-	15.980,64-
Fonder		
Övriga fonder	95.746,17-	66.805,17-
Balanserad vinst/förlust	68.618,92-	65.537,41-
Räkenskapsper.vinst/förlust	2.869,47-	3.081,51-
EGET KAPITAL TOT.	184.214,28-	151.404,73-
FRÄMMANDE KAPITAL		
Kortfristigt främmande kapital		
Skulder till leverantörer	9.177,77-	13.403,18-
Övriga skulder	5.738,22-	4.701,80-
Resultatregleringar	55.202,57-	52.963,96-
Kortfristigt främmande kapital	70.118,56-	71.068,94-
FRÄMMANDE KAPITAL TOT.	70.118,56-	71.068,94-
P A S S I V A	254.332,84-	222.473,67-
=====		

NOTER TILL BOKSLUTET 31.12.2004

Fordringar och skulder i utländsk valuta har omräknats till euro enligt den kurs som noterades på bokslutsdagen.

	2004	2003
PERSONAL:		
Föreningen har under året haft 7 fast anställda.		
Betalda löner	189.212,48	165.337,96
Pensionskostnader	28.779,42	25.496,36
Övriga lönebikostnader	7.698,59	6.129,31
FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL:		
Fonder med egen täckning		
Skärgårdsfonden	15.980,64	12.316,77
Intäkter	1.275,02	5.526,04
Kostnader	275,94-	1.862,17
Fonder med egen täckning 31.12	16.979,72	15.980,64
Övriga fonder 1.1		
Överföring till verksamhetsfond	30.000,00	8.000,00
Nedskrivning av Projekt Skärgårdshavet	1.059,00-	0,00
Övriga fonder 31.12	95.746,17	66.805,17
Balanserade vinstmedel 1.1		
Årets överskott	68.618,92	65.537,41
Vinstmedel 31.12	2.869,47	3.081,51
	71.488,39	68.618,92
Eget kapital totalt 31.12	184.214,28	151.404,73

Under året erhållna bidrag vilka överförts till följande år (ingår i passiva resultatregleringar) 7.560,67.

Nedskrivning av Projekt Skärgårdshavet består av en nedskrivning av Nokia aktier till bokslutsdagens marknadsvärde vilket utgjorde 3.486,00 €. Nedskrivningen utgjorde 1.059,00 €.

Under räkenskapsperioden anskaffad datautrustning 7.625,55€ har kostnadsförts mot bidrag för verksamheten (avskrivits in sin helhet).

